

وحدت عامل پیشرفت علمی و فرهنگی جامعه

محمود جهان‌دیده^۱

چکیده

آنچه که جامعه‌ی اسلامی یک کشور را با جوامع اسلامی کشورهای دیگر پیوند می‌دهد، مشترکات عقیدتی، دینی و فرهنگی است. هدف از این مقاله بیان ارزش‌ها و اشتراکات جوامع اسلامی و راهکارهای تقویت آن‌ها برای رسیدن به پیشرفت و تعالی است. اساس کار مطالعه‌ی منابع علمی و پژوهشی و کتب مذهبی قرآن و نهج البلاغه بوده است. براساس یافته‌های علمی، مسلمانان کشورهای اسلامی با اتکا به پشتوانه‌های قدرتمند توحید، قرآن و نبوت می‌توانند در عرصه‌ی جهانی به اتحاد و انسجام بی‌مانند برسند و با تبادل فرهنگی و برگزاری نشست‌های علمی، به توفیقات بیشتری در عرصه‌های مختلف پیشرفت‌نایل آیند. تقویت فطرت خداجویی از طریق مراجعه به قرآن و سیره‌ی نبوی و مطالعه‌ی زندگانی و گفتار اهل بیت عصمت و طهارت (ع) جامعه‌ی اسلامی ما را به امنیت و توانمندی معنوی می‌رساند. در کنار آن‌ها، واجبات دینی مانند نماز جمعه، امر به معروف و نهی از منکر و الهام گرفتن از فرهنگ ماندگار عاشورا ما را بیشتر به وحدت و پیشرفت که مورد نظر خدا و رسول (ص) است می‌رساند. رفع تعصبات قومی و قبیله‌ای و گرایش به وفاق و همدلی بیشتر با همه‌ی نژادها و اقوام مسلمان، و دوری از تفرقه و تبعیض و گسترش عدالت و مهرورزی ما را در طریق اتحاد و همدلی به توانمندی‌های قابل توجهی خواهد رساند. توجه به داشته‌های معنوی و دوری از فرهنگ مخرب غرب و مقابله با تهاجم فرهنگی، موانع اتحاد ملت‌های مسلمان را برطرف می‌کند. کشورهای اسلامی برای تقویت مناسبات فرهنگی باید جبهه‌ی متحد علیه دشمنان خارجی اتخاذ کنند و با عوامل تفرقه افکن داخلی و خارجی با جدیت مقابله نمایند.

واژه‌های کلیدی: وحدت، توحید، پیامبر(ص) قرآن، عترت.

^۱ - دبیر زبان و ادبیات فارسی آموزش و پرورش ناحیه‌ی یک اردبیل
آدرس الکترونیکی: mahmoodjahandideh @ gmail.com
مدرک تحصیلی: فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی

۱- مقدمه

وحدت به معنای یکپارچگی و برادری همه ی مسلمانان است و با اعتصام به حبل الله (قرآن و عترت) حاصل می شود.

پیشرفت جامعه ی اسلامی در عرصه ی فرهنگی زمینه هایی را می طلبد که یکی از این زمینه ها اتحاد و انسجام، تفاهم و همدلی است. اهمیت این موضوع از آنجا ناشی می شود که ماندگاری فرهنگ اسلامی و دست یافتن به عرصه های علمی و فرهنگی از طریق پشتوانه های وحدت آفرین توحید، قرآن، و نبوت، لازمه اش شناختن راه های توسعه ی عوامل وحدت آفرین و نیز مبارزه کردن با عوامل تفرقه زا در داخل و خارج کشور است. همچنین کشورهای اسلامی می توانند با گسترش مبادلات فرهنگی موضع واحدی را در مقابله با تهاجم نظامی و فرهنگی و اقتصادی دشمنان، اتخاذ نمایند.

انسان ها در نهایت باید به این نکته پی ببرند که قبل از درنوردیدن مرزهای جغرافیای و رفتن به کرات ناشناخته ی آسمان ها، باید مرزهای جدایی، بی خیالی و ازهم گریزی را در نوردند و خود را به مرزهای وفاق، اتحاد و همدلی، به سرزمین درک و شناخت، تفاهم و دوستی برسانند.

چه بسیار زمان های طولانی که ممکن است، در یک شهر و مملکت کنار هم باشیم، اما ای بسا به داشته های فرهنگی و اعتقادی همدیگر آن طور که شایسته است بها ندهیم و یا از ارزش های وجودی و انسانی خود غافل بمانیم. گذر از مرز غفلت از هموعان، مرز بی توجهی به نیازهای هم، مرز غافل شدن از گنج های پنهان اندیشه ها و توانمندی های علمی و ذخایر اخلاقی دوست و همسایه و همشهری، غفلت از داشته های فرهنگی و دینی، این ها باید دغدغه ی فرهنگی جوامع اسلامی و انسانی باشد. غفلت از خود و از دوست خود و از همسایه و هم مکتبی خود، نتیجه اش از دست دادن سرمایه های غنی فرهنگی بزرگ است که جبران ناپذیر است و همین غفلت ها، روزنه ی رسوخ و نفوذ بیگانگان برای حضور و خودنمایی در عرصه ی فرهنگی برای تامین نیازهای کاذب و فناپذیر است.

۲- پیشینه ی تحقیق

مجموعه کتاب های مربوط به وحدت از جمله کتاب «امت واحده ی اسلامی با چالش ها و راه کارها، نوشته ی جمعی از اندیشمندان، نشر مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی به تاریخ ۱۳۹۵ و کتاب «پیامبر اعظم (ص) نماد هویت امت واحده ی اسلامی نوشته ی جمعی از اندیشمندان، همان نشر به تاریخ ۱۳۹۵ و دیگر کتاب هایی که در فهرست منابع ذکر نموده ام.

۳- ارتباط مقاله با الگوی پایه ی پیشرفت کشور

در این مقاله ای که تدوین نموده ام؛ به بُعدی از رویکرد فرهنگی و علمی الگوی اسلامی پیشرفت (وحدت) پرداخته ام و به یکی از نیازهای موجود فرهنگی که از دیرباز دغدغه ی جامعه ی اسلامی است اشاره نموده ام که کما بیش مطرح شده است. اما ضمن یادآوری عوامل وحدت آفرین، ضرورت فعلی جامعه ی اسلامی را در توجه به همدلی و اتحاد، بیان نموده ام و راهکارهای بهتر و بیشتر را برای رسیدن به اتحاد مطرح نموده ام و از مقدمات تا آخر بحث؛ این ضرورت را مطرح کرده ام.

۴- یافته های علمی جدیدی که حاصل پژوهش من در این مقاله بوده است

آنچه که ضرورت وحدت در جوامع اسلامی را در حال حاضر، بیش از پیش لازم می نماید، مسأله ی مقابله با تهاجم فرهنگی دشمنان است. همچنین باید نشست های علمی و فرهنگی را در حوزه ی باورهای دینی مشترک بین جوامع اسلامی و جوامع دینی گسترش دهیم. نخبگان و اندیشه وران و فرهنگیان را در عرصه ی نظریه پردازی و تصمیم گیری های مهم فرهنگی دخیل نماییم. مسوولان برای دفع تهاجم فرهنگی دشمنان، باید بودجه ی لازم را در نظر بگیرند. تبعیض های قومی و قبیله ای از لحاظ امکاناتی که در جوامع کشورهای اسلامی وجود دارد، از بین برود و با عوامل تفرقه افکن شامل فساد فرهنگی و مالی مبارزه شود. به مبادلات فرهنگی بین کشورهای اسلامی بیشتر پرداخته شود و تبادل دانشجو بین کشورهای اسلامی برای گسترش مودت و دوستی برقرار شود.

۵- عوامل مهم وحدت آفرین در جامعه ی اسلامی:

الف- توحید، محور وحدت

روح عبادت و یگانه پرستی عامل مهم اتحاد در کشورهای اسلامی و دینی است پیوندی قلبی است که همه ی خداپرستان را در هر کجای دنیا به هم مربوط می سازد خدا در قرآن می فرماید: «قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَ لَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا.» (آل عمران / ۶۴) «بگو ای اهل کتاب بیایید به سوی سخنی که میان ما و شما یکسان است، که جز خداوند یگانه را نپرستیم و چیزی را همتای او قرار ندهیم» همچنین در آیه ای دیگر می فرماید: «إِنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ» (انعام / ۱۵۳) ترجمه: «این راه مستقیم من است از آن پیروی کنید و از راه های پراکنده (گمراهی) پیروی نکنید که شما را از طریق حق، دور می سازد.

توجه دادن رهبران ملت های اسلامی به این دو آیه و یادآوری صراط مستقیم هدایت و برگزاری نشست های وحدت حول محور توحید، باردیگر انسان را به فطرت خداجویی ماندگار رهنمون می شود که ای بسا گرد و غبار غفلت و دنیاگرایی بسیاری از بزرگان ملل اسلامی و مردمان دنیا طلب، بر آن فطرت ذاتی پرده انداخته است، آن فطرتی که با پرورش و رشد از طریق مراجعه ی مکرر به قرآن و تبیین معانی آن، می تواند در مدار توحید قرار گیرد و ملت های اسلامی را به وحدتی بی مانند متصل کند تا اغیار شیطان صفت و دشمنان دین ستیز، مجال و جرأت هدف قرار دادن ملت های اسلامی را نداشته باشند و ملت های کشورهای اسلامی با عمل در سایه ی گرانش به توحید، قرآن و نبوت و به کار بستن احکام دین اسلام به پیشرفت بی مانند در همه ی عرصه های علمی و فرهنگی برسند، این امر در سایه ی اتحاد و همدلی، یگانه پرستی و دین باوری محقق می شود. آنچه جامعه ی توحیدی را تهدید می کند، ملتزم نشدن افراد در توجه عملی به توحید است، به این معنا که بسیاری از انسان ها به ثروت دوستی و قدرت طلبی و شخص پرستی می پردازند و عبادتشان خالی از اخلاص است و رنگ ریا دارد. بنابراین خدایپرستی و خداباوری باید جلوه های عملی داشته باشد و الا آن امت واحده و آن بنیان مرصوص که انسانها را در صف متحد نگه می دارد، به وقوع نمی پیوندد.

ب- پیامبر (ص) محور وحدت: پیامبر اسلام حضرت محمد مصطفی (ص)، وقتی که به رسالت مبعوث شد، به خاطر رافت و رحمتی که خدا به او عنایت کرده بود، دل های مومنان را با هم الفت داد و بسیاری از خشونت ها و ستیزه گری های جاهلانه تبدیل به مهرورزی و سازگاری شدند و اوج تأثیر وحدت آفرین پیامبر در ایجاد برادری و برابری بین مهاجر و انصار بود.

در قرآن کریم اطاعت از خدا و پیامبر (ص) محور وحدت بیان شده است: «وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَ لَا تَنَازَعُوا» (انفال / ۴۶) اکنون نیز جوامع اسلامی به برکت وجود مبارک پیامبر (ص) به رفتار و سیرت او تأسی می جویند و احادیث نبوی را در مدارس و دانشگاهها و حوزه های علمیه مورد بازخوانی و بحث و بررسی قرار می دهند. برگزاری جشن های (مذهبی) ولادت و نیز بعثت پیامبر (ص) در سراسر کشورهای اسلامی، دل های مسلمانان را به همدیگر پیوند می دهد. و عطر آن رحمت واسعه ی الهی در گستره ی گیتی مشام اندیشه و دل و جان انسان ها را می نوازد.

مسلمانان با اتکا به رافت و رحمت نبوی می کوشند تا اختلافات و دو دستگی های ناشی از تفرقه افکنی دشمنان را کنار بگذارند و حول محور نبوت و قرآن، ثبات وحدت خود را حفظ نمایند.

اکنون نیز احاد ملت ایران می توانند بابرگزاری مراسم یاد آن حضرت و واکاوی سیرت نبوی، از تولد تا بعثت و هجرت تا رحلت آن پیامبر اعظم (ص) زندگانی سراسر نور و امید او را الگوی پیشرفت اخلاقی خود و اسوه ای برای تعاملات اجتماعی سازنده و وحدت آفرین قرار دهند تا در سایه ی این الگوی نمونه به تعاملات سازنده و اثر بخش در جامعه دست یابیم و به قله های رفیع معنویت گام بگذاریم.

در سایه ی رحمت نبوی است که می توانیم در مقابله با تهاجم فرهنگی دشمنان، پیروز شویم و با غنای فرهنگی اسلامی از تبلیغات زهرآگین فرهنگ مخرب دشمنان مصون باشیم.

پیشرفت حاصل از این الگو، پیشرفتی، علمی، فرهنگی و معنوی خواهد بود و حاصل آن اتحاد بیشتر، همدلی و وفاق در عرصه ی ملی و جهانی خواهد بود.

در تعاملات با کشورهای اسلامی، تاسی به قرآن و پیامبر (ص) نقطه ی مهم برانگیزاننده است. بدیهی است امت اسلامی با تأسی به قرآن و انجام فریضه ی امر به معروف و نهی از منکر، بهتر می تواند دین رسول (ص) را تبلیغ و تقویت کنند. دعوت به امور پسندیده ای که نظر خدا و سیرت رسول پشتیبان آن است و نهی از منکراتی که خدا و رسول آن را نهی کرده اند: «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ» (آل عمران / ۱۱۰) (شما بهترین امتی هستید که برای مردم آشکار شده اید. به کار پسندیده فرمان می دهید و از کار ناشایست باز می دارید و به خدا ایمان دارید).

اصل ایمان برپایه ی اعتقاد به خدای واحد و نبوت پیامبر (ص) و پیروی از قرآن معنا می پذیرد. ایمان واقعی ذهن و دل انسان را به سمت و سوئی واحد می کشاند، دلها را به هم گره می زند و خواسته ها را در مسیر حق هدایت می کند. جامعه ی اسلامی در سایه چنین ایمانی به وحدت و همگرایی بی مانند می رسد که بنیان آن همواره استوار است قرآن می فرماید: «يا ايها الذين آمنوا آمنوا بالله وَ رَسُولِهِ وَ الْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَي رَسُولِهِ وَ الْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِن قَبْلُ وَ مَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رَسُولِهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا.» (النساء / ۱۳۶) ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید، به خدا و پیامبر او و کتابی که به پیامبرش فرو فرستاد و کتاب هایی که قبلاً نازل کرده، ایمان بیاورید و هر کس به خدا و فرشتگان او و کتابها و پیامبرانش و روز بازپسین کفر ورزد، در حقیقت دچار گمراهی دور و درازی شده است.

خدا در قرآن به پیروی از پیامبر (ص) به عنوان ستون وحدت مسلمان ها دستور داده است و فرموده است: «و ما آتاکم الرسول فخذوه و ما نهاکم عنه فانتهوا و اتقوا الله ان الله شديد العقاب.» (حشر/۷) «و آنچه را فرستاده ی خدا به شما عطا نمود، آن را بگیریید و از آنچه شما را برحذر داشت، باز ایستید و از خدا بترسید همانا خدا سخت کیفر دهنده است»

خداوند در این آیه، پیامبر را الگویی معرفی می کند که اعمال او معیار و میزان درستی و نادرستی کردارهاست. این نگرش از جانب خدا موثرترین اثر برای بندگان است که حول محور نبوت بگردند و اتحاد و انسجام خود را با پیروی از فرموده های پیامبر و سیره ی آن حضرت تقویت کنند.

ج- قرآن، کتاب الهی و عترت دو عامل وحدت

آن زمانی که اعراب عربستان در جهل و خشونت به سر می بردند و دختران را زنده به گور می کردند، با بعثت نبی اکرم (ص) و نزول قرآن، آن وحی الهی و کتاب کامل سعادت برای بشر و آن چراغ نور و هدایت گستر، انسان هایی که ظرفیت روی آوردن به فطرت و وجدان را داشتند، کم کم به آیین توحیدی دین کامل گرویدند و بسیاری از خصومت ها و تبعیض ها و گمراهی ها به مبارکی وجود پیامبر و کتاب آسمانی، به برادری و برابری و هدایت تبدیل شدند. انسان ها به تدریج از ظلمت به نور راه یافتند. راه همزیستی مصالمت آمیز را انتخاب نمودند و با طریق نجات و ثبات و سعادت آشنا شدند. این آشنایی با قرآن در سایه ی همان وحدتی بود که پیامبر اسلام (ص) آن را ایجاد کرده بود. جایی که خدا در قرآن در مورد آن می فرماید: «ان هذه اُمَّتکم اُمَّةً وَّاحِدَةً وَاَنَا رَبُّکُمْ فَاعْبُدُونِ» (انبیاء/۱۹۲) بنابراین، این امت واحده ی متحد در دل و زبان و عمل است که می تواند موجب فخر زمین و زمان شود و در بستر دنیا مانند اقیانوس عظیم به سوی سعادت و جاودانی حرکت کند. همچنین در آیه ی دیگر قرآن چنین بیان شده است. «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَ لَا تَفَرَّقُوا» (آل عمران/۱۰۳) در این آیه دستور داده شده است که مسلمانان همگی به حبل الهی (که در تفاسیر از آن به قرآن و عترت یاد شده است) چنگ بزنند و متفرق و پراکنده نشوند. پرواضح است که تفرقه و چند دلی، انسان را از توجه به مساله ی اصلی بازمی دارد و میدان را برای حضور دشمنان بیگانه فراهم می کند. انسان متدین و عامل به احکام دین با نیرنگ های دشمنان و با کینه های بدخواهان و سفاهت بی خردان، از میدان دین و عمل و وحدت به در نمی رود. مسلمانان در سنگر قرآن و عترت و با نگرش توحیدی از بادهای خصم لرزان نیستند زیرا عهدیاری با رسول و ولی او بسته اند. بنابراین با هجمه های نفاق انگیز دشمنان دین در اتحاد و اتفاقشان تزلزل پدید نمی آید.

اهمیت مسأله ی اتحاد تا به حدی است که پیامبر اسلام (ص) قبل از رحلت، تمسک به قرآن و عترت را به عنوان شرط هدایت و نجات از ضلالت گوشزد می نمایند و آن دو را به عنوان امانت های سنگین و ارزشمند به امت اسلامی می سپارند و می فرمایند: «إِنِّي تَارِكٌ فِیکم الثَّقَلِینِ کتابِ اللَّهِ و عترتی أَهْلِ بَیتِی ما إِن تَمَسَّکْتُم بِهَما لَن تَضَلُّوا أَبَدًا» (نجات الابرا، ص ۱۱۹)

بنابراین قرآن و عترت شرط هدایت، نجات، سعادت و وحدت هستند و غفلت از یکی یا هر دو، زمینه های تباهی دل و جان و جامعه را فراهم می آورد. انسان بدون توجه به قرآن و عترت، در انتخاب مسیر زندگی دچار سردرگمی می شود و زمینه ی حضور بدخواهان دین و انسانیت در بین ملت های اسلامی فراهم می شود. این دو دژ مستحکمی هستند که جوامع اسلامی را از دستبرد غارتگران دین و اعتقاد مصون نگه می دارند. هر توفیقی که در جوامع اسلامی حاصل می شود، نتیجه توجه به فرمایش های پیامبر (ص) و گرویدن به قرآن و عترت است و هرکاستی و کژی که

مشاهده می شود، در اثر سهل انگاری مسلمانان به خاطر بی توجهی به قرآن و عترت، یا سهل انگاری در عمل به الگوهای آن هاست.

واقعیت آن است که هنوز رشد عقلانی و فهم قرآنی مردم جوامع اسلامی به حدی نرسیده است که عمق عظمت و ارزش دو یادگار گرانبه‌های پیامبر (ص) را دریابند. هر چند کم و بیش به آن دو التزام دارند. اما درک اهمیت سفارش پیامبر (ص) وجدان های بیدار را لازم دارد و روشنگری های عالمان دین را در نشست های گوناگون بصیرت افزایی، می طلبد.

امام علی در مورد وحدت امت مسلمان می فرماید: «همانا شما برادران دینی یکدیگرید. چیزی جز درون پلید و نیت زشت شما را از هم جدا نکرده است، نه یکدیگر را یاری می دهید و نه خیرخواه همدیگرید و نه چیزی به همدیگر می بخشید و نه نسبت به همدیگر دوستی می کنید» (نهج البلاغه، خطبه ی ۱۱۳).

قرآن و عترت دو کلید واژه ی سعادت و وحدت بخش جامعه هستند. دو چراغ هدایت و دو بال پرواز برای روح و اندیشه ی انسان ها که غفلت از یکی ماندن از دیگری و لنگیدن در طریق هدایت را موجب است. قرآن و عترت، دو عامل مهم رشد و بقای معنوی فرهنگی و علمی جوامع اسلامی هستند. رفتار و گفتار چهارده معصوم (ع) نماد معنای جاری قرآن در زندگی دنیوی است که تمسک جستن به آن معصومین (ع)، جوامع اسلامی را از سیل بنیان کن تهاجم فرهنگی دشمنان، نجات می دهد و جوامع اسلامی را به ساحل امن و امان رهنمون می شود. هویت وحدت بخش قرآن و عترت همیشه جاودان هستند و تندباد حوادث زمان، نمی تواند بر پیکره ی عظیم آن، آسیب رساند.

۶- نتیجه

هر جامعه ای برای پیشرفت و تکامل خود می اندیشد. اما پیشرفت حقیقی ریشه در باورهای دینی و معنوی دارد. برای این که بتوانیم در ابعاد گوناگون، اجتماعی، فرهنگی و علمی به توفیقات بلند نایل شویم باید وحدت بین آحاد مردم جامعه و نیز همبستگی و همدلی با کشورهای اسلامی را گسترش دهیم. وجوه مشترک معنوی و فرهنگی خودمان را بهتر و بیشتر بشناسیم تا با اتکالی به آن محورهای وحدت، بتوانیم ضمن برقراری مناسبات سازنده ی اقتصادی و فرهنگی، در مقابل هجمات دشمنان داخلی و خارجی بایستیم.

لازمه ی تحقق این وحدت و پررنگ شدن و تقویت آن، مشارکت نخبگان جامعه، فرهنگیان و عالمان دینی و میدان دادن به آن ها در عرصه ی نظریه پردازی و سازندگی است.

باید با گسترش تفاهم، میان ملل مذاهب دینی و به خصوص اسلامی در مقابل دشمنان بشریت و ادیان و در برابر دشمنان اسلام، جبهه ی قوی تری برای مبارزه داشته باشیم و در ناملايمات زمانه پشت همدیگر را خالی نکنیم. برای تحقق این اهداف باید تعصبات قومی و نژادی را کنار بگذاریم. و به مبانی مشترک، بیشتر بها دهیم و از طریق رسانه های ملی به آموزش و تحکیم و تقویت وحدت بکوشیم.

برای رسیدن به چنین جامعه ی آرمانی باید امر به معروف و نهی از منکر در جامعه رواج بیابد و با فساد مالی و اداری مقابله شود و رویکرد عدالت در همه ی عملکردهای سیستم های اجرایی و قانونی تقویت شود همچنین برای زدودن تبعیض و شکاف طبقاتی دولتمردان باید اهتمام جدی داشته باشند. تحقق این اهداف، اخلاص در عملکرد همه ی آحاد انسانی و صبر حکیمانه را می طلبد، صبری که پیشخوانه ی آن، رغبت، اندیشه وری و دین گرایی باشد. وحدت جامعه ی اسلامی و نیز کشورهای مسلمان حول محور توحید، قرآن و نبوت موجب می شود که مسلمانان جهان اسلام در چالش با کشورهای دیگر جهان با موفقیت به جلو روند از جمله ی این چالش ها مقابله با

نظریه‌ی اسلام‌هراسی غرب و همچنین نظریه‌ی برخورد تمدن‌ها و نیز بحث تهاجم فرهنگی است که از خارج جهان اسلام تحمیل می‌شوند. در کنار این چالش‌های بیرونی چالش‌های درونی نیز وجود دارد مانند مواجهه با افراد به اصطلاح روشنفکر مآب و غربزده که اسلام را به نظر خود تفسیر می‌کنند، نیز فتنه‌گران داخلی و تروریسم‌ها و تکفیری‌هایی که در داخل جهان اسلام نفوذ کرده‌اند و البته از بیگانگان دستور می‌گیرند.

غفلت بسیاری از حاکمان جامعه‌ی اسلامی مانند عربستان و بحرین، از اصل وحدت و عوامل آن و در اختیار بیگانه قراردادن امکانات مادی و مالی کشورشان، به مسأله‌ی وحدت جوامع اسلامی ضربه‌ی سنگین وارد کرده است و مانع از آن شده است که اتحادیه‌ی عرب و کشورهای اسلامی بتوانند مانند اتحادیه‌ی اروپا، پیشتاز باشند، هر چند که بیداری اسلامی روز به روز در حال گسترش یافتن است و مسلمانان کشورهای اسلامی، بیش از گذشته به اهمیت اتحاد پی برده‌اند و اکنون کشور اسلامی ایران است که در دعوت کردن به وحدت اسلامی، بین همه‌ی کشورها، حرف اول را می‌زند و گوی سبقت را از همگان ربوده است.

۷- آسیب‌هایی که وحدت جامعه‌ی اسلامی را تهدید می‌کنند:

- ۱- بی‌توجهی و کم‌رنگ شدن فریضه‌ی امر به معروف و نهی از منکر
- ۲- تجمل‌گرایی و روی آوردن به نیازهای کاذب و غیر ضروری
- ۳- فساد مالی و اداری
- ۴- شکاف طبقاتی و تبعیض در پرداخت حقوق و درآمدها و برخورداری عده‌ای از امتیازات خاصی
- ۵- بی‌توجهی به مقوله‌ی حجاب و عفاف
- ۶- کم‌فروشی و احتکار
- ۷- سوء مدیریت در سطوح اقتصادی، علمی و فرهنگی
- ۸- بی‌توجهی به نخبگان و عدم استقبال از یافته‌های علمی آنان در جهت انبوه‌سازی و تولید

۸- پیشنهادها و راهکارهای عملی، برای تقویت وحدت و همگرایی در داخل و بین کشورهای اسلامی

- ۱- تحکیم روابط بین کشورهای اسلامی با مراودات فرهنگی و نشست‌های علمی
- ۲- گسترش مبادلات تجاری و فرهنگی با کشورهای اسلامی.
- ۳- جلوگیری از واردات کالاهای غیر ضروری از کشورهای غیر اسلامی
- ۴- رفع مقررات تبعیض آمیز حقوق دریافتی کارمندان دولت
- ۵- حمایت‌های مالی از قشرهای آسیب پذیر
- ۶- تداوم مبارزه با گروه‌های انحرافی و فتنه‌گران
- ۷- مبارزه با فقر و بیکاری از طریق گسترش و حمایت تولیدات ملی و رفع شکاف طبقاتی
- ۸- میدان دادن به ارزش‌های معنوی و آموزه‌های دینی در کتب درسی مدارس و دانشگاه‌ها
- ۹- گرمی داشتن شعائر الهی و ارزش‌های دینی و انقلابی در تمام گستره‌ی اجتماعی اعم از لباس، اسم گذاری فرزندان، خیابان‌ها و مجالس و...
- ۱۰- اهمیت دادن به علوم نظری و علوم انسانی به عنوان عوامل تاثیرگذار در سازندگی و رشد جامعه

هفتمین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ از الگوی پایه به سوی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ نوزدهم و بیستم اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

- ۱۱- برگزاری کرسی ها و نشست های هم اندیشی بین فرهنگیان و نخبگان و مدیران اجرایی جامعه در جهت رفع معضلات فرهنگی
- ۱۲- برقراری عدالت اجتماعی به منظور رفع مفسد و ظلم و تبعیض
- ۱۳- ملتزم بودن افراد و مسئولان به اعتدال در رفتار و در روی آوردن به علوم مختلف و روابط اجتماعی
- ۱۴- تأمین امنیت روحی، روانی و اجتماعی و فردی افراد جامعه از طریق دولتمردان
- ۱۵- تشویق بجا و موثر افرادی که راههای خوبی برای گسترش وحدت نشان داده اند.
- ۱۶- تقویت نهاد آموزش و پرورش، خانواده، اقتصاد و بهداشت و درمان
- ۱۷- استفاده از الگوی اسلامی برای معماری شهرها
- ۱۸- توجه به تولیدات علمی نخبگان فرهنگی و اقتصادی و حمایت مادی و معنوی از آن تولیدات
- ۱۹- نشر ارزش های معنوی و آثار فرهنگی دفاع مقدس
- ۲۰- توجه به ارزش های اخلاقی، مانند صداقت، امانت داری و وفای به عهد در روابط اجتماعی
- ۲۱- تشویق عملی و علمی جوانان برای شرکت گسترده در نهادهای وحدت آفرین، مانند نماز جمعه و مراسم های مذهبی
- ۲۲- الگو قرار دادن پیام های عاشورا در همه ی عرصه های زندگی مادی و معنوی

فهرست منابع

- * قرآن مجید، چاپ آستان قدس رضوی
- * نهج البلاغه، امام علی (ع) ترجمه ی محمد دشتی (۱۳۸۷). قم: اوج علم
- ۱- اندیشمندان جهان اسلام، (۱۳۹۰). امت اسلامی، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی.
- ۲- باقری، خسرو، (۱۳۷۰). نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، تهران: انتشارات مدرسه
- ۳- بهشتی، سعید (۱۳۸۱). آیین خرد پروری، تهران: موسسه ی فرهنگی دانش و اندیشه ی معاصر.
- ۴- جمعی از اندیشمندان. (۱۳۹۵). پیامبر اعظم (ص) نماد هویت امت واحده ی اسلامی، تهران: انتشارات مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی.
- ۵- جمعی از اندیشمندان. (۱۳۹۵). قرآن کریم و نقش آن در وحدت امت اسلامی، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی.
- ۶- جمعی از اندیشمندان. (۱۳۹۵). امت واحده اسلامی. چالش ها و راهکارها، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی.
- ۷- جمعی از اندیشمندان (۱۳۹۵). بیداری اسلامی، تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی
- ۸- جمعی از اندیشمندان. (۱۳۸۶). ویژگی های سیره ی پیامبر اعظم (ص) تهران: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی.
- ۹- صانعی، مهدی. (۱۳۸۲). بهداشت روان در اسلام. قم: انتشارات موسسه ی بوستان کتاب.
- ۱۰- محمدی آشنائی، علی. (۱۳۹۲). جامعه آرمانی قرآن کریم. قم: موسسه ی بوستان کتاب.